

Posudek diplomové práce

Anna Vanišová: *Vorm en functie van afleidingen van persoonsnamen* (Forma a funkce derivací od vlastních jmen)

Anna Vanišová vypracovala diplomovou práci na téma derivací od vlastních jmen v nizozemštině. K volbě tématu ji inspiroval stipendijní pobyt na univerzitě v Lovani, Belgie. Cílem práce bylo podat přehled o nejčastěji se vyskytujících sufixech, produktivitě slovotvorného procesu a schopnosti rodilých mluvčích tvořit tento typ derivací. Práce na tématu vyžadovala dobrou obecnou znalost slovotvorných procesů, specifické zaměření na sémantickou stránku derivací, které v jazyce nevykazují vysokou frekvenci a v neposlední míře i schopnost posoudit potenciálnost u chybně tvořených odvozenin v rámci výzkumu mezi rodilými mluvčími, což pro nerodilého mluvčího není snadný úkol.

Diplomová práce ukazuje, že diplomantka prostudovala odbornou literaturu týkající se slovotvorných procesů a na základě takto získaných znalostí přistoupila ke zpracování tématu. Je nutné konstatovat, že k speciálnímu problému zvoleného tématu existuje jen minimum odborné literatury – většinou pouze články v lingvistických časopisech. Anna Vanišová zpracovávala tedy téma, které vyžadovalo mnoho samostatné práce a vlastního výzkumu.

Práce je svou strukturou rozdělena na dvě části. První, teoretická se zabývá obecně pojmem morfologie a a procesu odvozování slov. V druhé podkapitole první části se soustřeďuje obecně na sufixy s důrazem na sufixy tvořící odvozeniny od vlastních jmen osob.

Praktickou část lze také rozdělit na podkapitoly. První je zaměřena na výčet zvolených osobností, jejichž jména tvoří základ analyzovaných derivací, druhá podává přehled možných derivací od zvolených vlastních jmen a poslední část seznamuje s výsledky ankety, kterou diplomantka provedla mezi rodilými mluvčími v Nizozemsku a Belgii. Pro zajímavost a možné srovnání se diplomantka pokusila udělat podobný výzkum i mezi rodilými mluvčími v České republice. Narazila však bohužel na menší zájem o spolupráci a tak výsledek ankety nepřinesl údaje, které by bylo možné označit za reprezentativní.

Cílem diplomové práce bylo popsat slovotvorné procesy u odvozenin jejichž základem jsou vlastní jména a následně analyzovat do jaké míry je rodilý mluvčí schopen správného tvoření. Tohoto cíle diplomová práce dosáhla. Zůstala však omezena pouze na výčet a popis možných derivací bez podrobnějšího lingvistického vysvětlení a zdůvodnění. Pro nerodilého mluvčího je samozřejmě velmi obtížné posoudit veškeré možnosti a správnost slovotvorného procesu, diplomantka se však až příliš drží výkladu uvedeného ve slovníku Van Dale. Na tomto místě by byla jistě zajímavější vlastní analýza a posouzení nizozemsky psaných textů.

K práci bych měla následující připomínky : teoretická část, zbývající se obecně pojmem morfologie je zbytečně rozsáhlá a to na úkor části, týkající se analýzy zkoumaného problému.

Vysvětlení a upřesnění bych požadovala v některých případech:

- u formulace na str. 12 („*Morfologie is bezig met vorm en structuur, met name vorm..... van de zin of de tekst*“?)
- na str. 13 jsou nepřesně definovány pojmy motivovanost a členitost slova (*gemotiveerde en geledede woorden*)
- str. 19, příklad odvozeného slova *hij verpootte* – vedle *verpoten*
- str.21 blíže vysvětlit pojem *pseudo-afleiding*
- str.22-24 zdůvodnění proč je zvažováno pojednání o výpůjčkách. Jejich vztah k tématu práce?
- str. 24-26 pojednává podrobně o produktivitě, v rámci analýzy je produktivita zmiňována jen sporadicky.

Dalším bodem, který by vyžadoval bližší vysvětlení a zdůvodnění je výběr vlastních jmen. Je samozřejmé, že se diplomantka musela omezit jen na určitý okruh jmen, kterými se zabývala. Kriterium výběru ale z práce nevyplývá. Sporné je zařazení jména R.Kollewijna, osobnosti pro nelingvisty prakticky neznámé. Anketa také ukázala, že většina respondentů nebyla schopna vytvořit jakoukoli odvozeninu od tohoto jména.

Na str. 64 uvádí diplomantka ve výčtu morfologických charakteristik derivátů, že jméno *Nietzsche* končí na konzonantu a zdůvodňuje tím volbu odvozovací přípony. Jedná se pravděpodobně o nepřesnost a chybné zdůvodnění.

Po formální stránce je diplomová práce v pořádku. Je psána nizozemsky s českým a anglickým resumé. Jazykové stránce je věnována pozornost, drobné chyby a nepřesnosti se ale vyskytují. Jedná se o drobné překlepy (např :str. 49 „jeden“ místo „joden“, str. 91 *bevezen*, str. 92 *trie*, 93 *oorloge atd.*), někdy opakování slova (str. 44 *was, was*, 80 *waren waren*), což jsou chyby, kterým se žádná rozsáhlejší práce nevyhne. Podstatnějším nedostatkem jsou chyby v jazyce, např. : str.19 *afleidingen ... we kunnen hen in groepen indelen*, str. 79 *afleidingen ...de taalgebruiker kan hen correct vormen*. Nepříjemné jsou i chyby ve formuláři dotazníku.

Na diplomové práci Anny Vanišové je třeba ocenit, že diplomantka pracovala samostatně, jen s minimálními konzultacemi a dále, že zpracovala téma, které není v odborné literatuře často analyzováno.

Diplomová práce Anny Vanišové odpovídá požadavkům kladeným na závěrečnou práci magisterského studia.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení *velmi dobře*.

Praha, 30.8. 2011

PhDr. Zdenka Hrnčířová